

Obraćanje prvog zamjenika visokog predstavnika i supervizora za Brčko, Raffija Gregoriana, na konferenciji o ulaznim ulaganjima

u organizaciji Vijeća stranih investitora u Bosni i Hercegovini,

24. april 2007. godine

Investicije znače posao

Dame i gospodo,

Veoma mi je drago što prisustvujem današnjem skupu, gdje su se okupili vodeći kreatori politike i ključni strani investitori. Svi smo mi angažovani u istom poduhvatu – a to je da ubrizgamo svježiu dozu kapitala i stručnog znanja u bh. privredu, dok je konačni cilj tih napora da se stvore nova radna mjesta i podigne životni standard.

Osiguravanje odgovarajućih zaliha kisika je prvi preduslov za očuvanje zdravlja ljudskog tijela – bez kisika nema života. A svi mi u ovoj prostoriji smo svjesni da potraga Bosne i Hercegovine za zadovoljavajućim prilivom direktnih stranih ulaganja nije samo neka hvalevrijedna težnja; ona predstavlja mnogo, mnogo više; to je potraga za zalihama kisika bez kojih će privreda, a sa njom i svaka mogućnost za stvaranje novih radnih mjesta i podizanje životnog standarda, usahnuti i umrijeti.

Iako svi učesnici današnje konferencije razumiju ovo, ne

trebamo shvatati zdravo za gotovo da je ova jednostavna jednačina – da investicije znače posao – dovoljno shvaćena i van ove prostorije.

Nije.

Kao i u drugim zemljama u tranziciji, potrebno je najprije ucrtati strmu krivulju učenja prije nego što kreatori politike, birokrate, pripadnici sindikata i opšta javnost prestanu posmatrati strano vlasništvo sa nepovjerenjem i počnu ga posmatrati sa kreativnim i povjerljivim entuzijazmom.

U Bosni i Hercegovini još uvijek nismo završili tu krivulju učenja, ni izbliza, i Vijeće stranih investitora ima očiglednu ulogu u unapređenju boljeg razumijevanja o tome kako funkcionišu strana ulaganja.

Investicije znače posao. To je poruka koja mora doprijeti do sviju. Do sada se to nije desilo, što je učinilo zadatak koji stoji pred stranim investitorima u Bosni i Hercegovini mnogo težim nego što bi inače bio.

Ono što dodatno otežava privlačenje kapitala i stvaranje radnih mjesta je poslovno okruženje koje, zapravo, odvraća investicije i uništava šanse za otvaranje radnih mjesta.

I ovdje, ponovo, Vijeće stranih investitora ima očiglednu i, rekao bih, ključnu ulogu u lobiranju kod organa vlasti, kako javno tako i privatno, za uvođenje sistemskih promjena koje će eliminisati neke od najgorih propisa i praksi koje sprečavaju razvoj biznisa.

Nedavno su mi se obratila dva velika strana investitora u Federaciji koji su naišli na ogromne poteškoće u nastojanjima da dobiju potrebne količine drvene građe za njihove proizvodne kapacitete u ovoj zemlji. Jedan od njih je čak počeo uvoziti trupce iz Hrvatske – i to se dešava u Bosni i Hercegovini, koja je veliki izvoznik drvene građe.

Umjesto iskorištavanja ograničenih ekonomskih prednosti i uspostavljanja konkurentnog proizvodnog sektora, sadašnja praksa otežava ulaganja u ovoj zemlji. Takva situacija, jasno, zahtijeva promjenu politike – a Vijeće stranih investitora je optimalno u najboljem položaju da pomogne političarima da usvoje politiku i propise kojima će početi ukidati postojeće anomalije i prepreke.

Unapređenje poslovnog okruženja mora biti prvi ekonomski prioritet organa vlasti, a ključni elementi unutar toga su završetak reforme sistema direktnog oporezivanja, radnih odnosa, te restrukturiranja preduzeća.

Donošenje Zakona o Nacionalnom fiskalnom vijeću, na primjer, predstavlja ogroman napredak u osiguranju fiskalne koordinacije i makroekonomske stabilnosti – i pomaže da se stvori fiskalni prostor za reformu direktnih poreza, reformu propisa o radu i druge reforme. To će, zauzvrat, povećati privlačnost ove zemlje kao destinacije za investicije.

Poslovni ljudi u BiH podržavaju donošenje državnog Zakona o obligacionim odnosima i uspostavljanje centralnog sistema za superviziju nad bankama. Riječ je o dvije oblasti u kojima su strani investitori prirodno zainteresirani da potaknu organe vlasti da djeluju. Između ostalog, Zakon o obligacionim odnosima bi povećao pravnu sigurnost i predvidljivost poslovnih tokova u ugovornim odnosima.

Kao što sam već pomenuo – a to je zaista mantra koju čovjek ne može dovoljno često ponoviti – argument kojim se pobijaju svi drugi argumenti je taj da investicije znače radna mjesta. Zakonska poboljšanja u poslovnoj klimi pomoći će da se privuku investicije koje će rezultirati novim radnim mjestima. I to je njihovo osnovno opravdanje.

U tom smislu skrenuo bih vašu pažnju na konferenciju koju će OHR organizirati početkom juna, na kojoj ćemo, nadamo se, na jednom mjestu okupiti kreatore politike i predstavnicima

radnika, poslodavaca i drugih zainteresiranih strana kako bi se postigao konsenzus o ključnim ekonomskim reformama, a ekonomska pitanja stavila tamo gdje pripadaju – u srce političke debate.

Mislim da će biti korisno da se danas ovdje pozabavimo pitanjem dijaloga. Za tango je potrebno dvoje – a još uvijek se ne može reći da ključni partneri u tangu stranih investicija u BiH usklađeno plešu na plesnom podiju.

Vijeće stranih investitora, koje je relativno novo tijelo, još uvijek konsoliduje svoje članstvo kako bi moglo služiti kao artikuliran, siguran glas za zajednicu stranih ulagača u cjelini. To je poput pitanja ko je stariji, kokoš ili jaje. Neka preduzeća više vole ostati po strani sve dok se ne uvjere da će Vijeće biti efikasno – ali Vijeće ne može biti potpuno efikasno sve dok ta preduzeća budu po strani. Stoga bih želio iskoristiti ovu priliku da pozovem velike strane ulagače koji se još uvijek nisu pridružili Vijeću da se odluče na taj korak. Zajednica stranih ulagača ima zajednički interes da lobira za poboljšanja u poslovnoj klimi BiH, a Vijeće stranih investitora je logičan izbor institucije kroz koju to treba raditi.

Istovremeno bih podsjetio organe vlasti BiH da potencijalni strani ulagači svoju domaću zadaću rade prije no što donesu odluku o tome gdje će uložiti svoj novac – a prvi sa kojima razgovaraju kada ocjenjuju prednosti i mane destinacije za svoje investicije su ljudi koju su svoj novac već uložili u tu destinaciju. Strani ulagači u Bosni i Hercegovini širiće vijesti o investicionom potencijalu ove zemlje – a on je ogroman – efikasnije od bilo koga drugog. Vijeće stranih investitora stoga može izuzetno efikasno podržati posao koji već radi Agencija za unapređenje stranih investicija. To je tijelo sa kojim organi vlasti mogu imati korisnu saradnju.

Trenutni nivo direktnih stranih ulaganja u BiH je nedovoljan – i, kao posljedica toga, u privredi se ne otvara dovoljno

radnih mjesta. Kada bi se uklonile dalje prepreke koje sprečavaju investicije i komplikovane administrativne procedure ova situacija bi se mogla promijeniti. Nadam se da će današnja konferencija – i dalji radi Vijeća stranih investitora u BiH – pomoći da ovaj proces krene dalje.

Hvala.